

ועדת המשפטים מזוהרת!
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

אוניברסיטת בר אילן, רמת גן

הפקולטה למשפטים
קורס מס' 01 – 593 – 99
בחינה בדיני ביטחון, צבא ומלחמה

המרצה: תא"ל דב שפי, עו"ד
שנת תשס"ח-מועד א

הנחיות כלליות לנבחן:

- א. יש לענות בקצרה על השאלות.
- ב. בכתיבת התשובות יש לדון בבעיות המשפטיות הנובעות מהעובדות.
- ג. נא להקפיד על כתב יד ברור. כל תשובה נכונה מזכה ב-10 נקודות.
- ד. אין להשתמש בחומר עזר.
- ה. משך הבחינה שעתיים.

1. מה הם הסוגים השונים של בני אדם שעליהם חל חוק השיפוט הצבאי? מה הוא היקף התחולה וסיבת התחולה על כל אחד מהסוגים. למשך איזו תקופה מתקיימת הכפיפות לחוק-ממתי עד מתי. מה פירוש תקופה נוספת של תחולה על כל אחד מסוגי בני האדם עליהם חל החוק ומה היקפה? Rover

2. מה הם התנאים המוקדמים להתקנת תקנות שעת חירום על ידי הממשלה לפי חוק יסוד:הממשלה? מתי הן הופכות לחקיקה ראשית. מה כוחן של תקנות שעת חירום שהתקינה הממשלה? ✓

3. איך אתה מסביר את העובדה שבקרב אנשי הביטחון סבורים שקרה למדינת ישראל מעשה טוב בזה שבין החוקים שהיא ירשה מממשלת המנדט נכללו גם תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 ולעומת זאת אישים כמו מנחם בגין, יעקב שמשון שפירא ושמואל תמיר עשו ככל יכולתם כדי לבטל לפחות חלקים מתקנות אלה? נא הבא דוגמאות של הוראות מתקנות ההגנה שאפשר להילחם באמצעותן בטרור או בפגיעה במדינה. כמו כן נא לפרט את הנושאים שכוטלו בתקנות ההגנה, כפי תוקפן ב י ש ר א ל. C

4. חוק שירות הביטחון הכללי נתקבל בכנסת רק בשנת 2002.

- א. נא ציין על איזה בסיס משפטי פעל השב"כ מאז הקמת המדינה עד שנתקבל החוק.
- ב. נא ציין מה עיקר היעוד והתפקידים שהחוק קבע לשב"כ?
- ג. אילו סמכויות חיפוש הוענקו לשב"כ?
- ד. כיצד מתמנה ראש השירות ולאילו תקופה?
- ה. מיהו הממונה על שירות הביטחון?
- ו. בידי מי המרות על שירות הביטחון? ✓

5. א) מה בין פקודה חוקית, בלתי חוקית ובלתי חוקית בעליל?
ב) כיצד צריך לנהוג חייל לגבי כל אחת מהפקודות הנ"ל לפי החוק?
ג) מה הוא התקדים שקבע את התייחסותו של חייל לפקודה בלתי חוקית בעליל וציין מה נקבע בו?

6. א) מה נקבע בפסקת ההגבלה (סעיף 9) לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו לגבי היכולת להגביל זכויות של חייל – הנובעות מחוק זה?

(ב) מה הקשר בין הסייג להגנת הצורך בחש"צ ובין שבועת חייל בצה"ל. היכן נקבעה חובת השבועה בצה"ל ומה נאמר בה?

(ג) מה ידוע לך על החוק הוזדש בדבר פיקוח על ייצוא בטחוני משנת 2007? מהו הרקע לחקיקתו ומהם החידושים העיקריים שהוכנסו בו?

7. מה הן ההוראות שנקבעו בחוק יסוד: הצבא?

א. מי הוא השר הממונה על הצבא ומה הוא ההבדל בין סמכותו לסמכות הממשלה כלפי הצבא?

ב. מי הוא הדרג הפיקודי העליון בצבא ומה התוצאות הנובעות מכך?

ג. מהו ההבדל בין מרות לכפיפות?

ד. איזו דוגמה ידועה לך על אי ציות של הדרג הצבאי לדרג המדיני בארץ ואיזו בארה"ב ומה היו התוצאות?

8. מה הן הסמכויות העיקריות של בעלי התפקידים/המוסדות הבאים לפי חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955? הפצ"ר, סגן הפצ"ר, התובע הצבאי הראשי, הסגור הצבאי הראשי, קצין בודק/מצ"ח, בית הדין הצבאי לערעורים, הועדה לעיון בעונש. האם שיקוליה של הועדה הצבאית לעיון בעונש זהים לשיקולי הועדה האזרחית לקיצור משך העונש. מה ידוע לך בהקשר זה על מה שכתב כב' השופט מישאל חשין בפסק הדין בעניין רמי דותן?

9. האם המשפט הבינלאומי מכיר בסמכותו של הכובש:

א. לעצור תושב של השטח במעצר מינהלי?

ב. להעניש תושב על ידי החרמת ביתו והחרבתו? מה נקבע בעניין זה בתקנות ההגנה

(שעת חרום), 1945? מדוע הבג"ץ מעדיף את הדין המקומי על פני האמנות במקרה של סתירה?

ג. לגרש תושב של השטח אל מחוץ לאזור? מה נקבע בעניין זה בתקנות ההגנה (שעת חרום), 1945

כפי תוקפן בישראל ובתקנות ההגנה התקפות בשטחים?

ד. להעביר חלקים מאוכלוסייתו לשטח הכבוש?

10. מה הם מקורות דיני המלחמה?

א. נא לפרט את כל האמנות הבינלאומיות הזכורות לך, העוסקות בכך ולציין באיזה נושא כל אחת דנה.

ב. מדוע ישראל נמנעה מלאשרר את אמנת רומא שהקימה את בית הדין הקבוע לפשעי מלחמה בהאג?

ג. מה הם תפקידי הראשונים של הכובש לפי דיני המלחמה?

ד. האם בג"ץ מוסמך לבדוק את מעשיו של מפקד האזור, ואם כן באילו תחומים. האם הדבר נובע מדיני

המלחמה או שהדבר נעשה לפני משורת הדין?

ה. מה היה עונשו של עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה שלקח מן החרם (שלל) במלחמה נגד העי?

האם ידוע לך אם קיימת עבירה של נטילת שלל (ביזה) בחש"צ ואם כן האם העונש הקבוע לצידה דומה

לעונש שהוטל על עכן לפי המסופר בתורה?